„Dat moet je niet zeggen, Herman. *Ik* denk er anders over. Weet je wel, dat ik alle verzen, die je me op mijn verjaardag gezonden hebt, goed bewaard heb? Ze liggen in mijn handschoenendoos. Het papier is alleen wat geel geworden."

„Wat een passende kleur is dat! Want nu ik er aan denk, vind ik dat het mijn gouden jaren zijn geweest."

Ze keek hem weemoedig aan. „Zeg, Herman, heb je ook wel eens die gedachte, dat wij toch de dingen zoo heel anders zagen dan nu? 't Is of onze oogen doffer zijn geworden in den loop der jaren."

„Mijn oogen, ja, dat zijn ze zeker. Maar de jouwe toch niet, Jetty." En hij glimlachte, toen hij haar in de heldere, stralende oogen zag, die vol sympathie hem aanzagen.

Hij wist niet, wat er gebeurd zou zijn, terwijl ze daar zoo bij elkaar waren, zoo vertrouwelijk als vroeger, neen meer nog dan vroeger, en ze zoo spraken van hart tot hart, — wanneer niet plotseling gescheld was en de huisknecht Schuurman had aangediend.

Wassink stond op. Dat was het einde. Hij zag Jetty blozen. 't Was nu tijd voor hem om afscheid te nemen.

„Adieu Jetty."

Zij drukte hem de hand. „Dag, Herman, je komt weleens gauw weer, hè?"

Hij had niet toestemmend geantwoord.

Wat zijn gebreken dan ook mochten zijn, een leugenaar was hij nooit geweest. En beloven terug te komen, dat had hij niet gekund.

Want toen hij weer alleen was en het onderhoud in het zoo bekende vertrek nog eens doorleefde, toen voelde hij, dat het beter voor hem was er niet meer heen te gaan. Hij was *te laat* gekomen. Toen ze zoo rustig bij elkaar waren en zij onder het spreken haar blanke hand op zijn arm had gelegd, zooals ze dat vroeger zoo dikwijls had gedaan — toen dacht hij opeens, dat dit ook zoo zou geweest zijn, als ze zijn vrouw was geworden. Wèl waren zijn oogen dof geweest, dat hij dat nooit vroeger had gezien. 't Was of ze in dat uur zooveel genegenheid had willen toonen aan den eenzamen man, omdat ze niet meer te geven had, nu ze weldra de vrouw van een ander zou zijn. Hij had zijn geluk gemist. Nu moest hij dat leed dragen en er tegen strijden als een man. Wat was het eigenlijk tragisch, dat zij, die zooveel geven kon, in haar huwelijk met den onbeduidenden Schuurman, zoo weinig terugontvangen zou.

't Was eigenlijk geen wonder, dat de gedachte aan Jetty hem zoo vasthield. Eerst dien avond in den Schouwburg, toen hij haar zoo aandachtig had zitten bestudeeren; toen daarna op zijn kamer, waar hij al zijn denken op haar geconcentreerd had voor het dichten van het verjaringslied; daarna al die jeugdherinneringen in de zoo bekende omgeving. 't Was een heel natuurlijk verloop geweest. Nu zou hij trachten vergetelheid te zoeken in zijn werk: dan zou het zoo opeens opgelaaide vuurtje wel weer vanzelf uitdooven.

Herman was niet de eenige, voor wien er dagen vol onrust volgden. Ook Jetty kon de gedachte aan hem niet van zich afzetten. Jaren geleden, toen ze een aankomend meisje was, had ze een tijd gehad, dat ze op den knappen vriend van haar broer verliefd was geweest. Maar dat was overgegaan en van lieverlee was hij uit haar gezichtskring verdwenen.

Ze had nog belang in hem gesteld om de oude vriendschap, maar door zijn wegblijven uit hun huis was hij gedaald tot niet meer dan een gewonen kennis. Toch was hij altijd voor haar het ideaal van mannelijke volmaaktheid gebleven, waarbij ze alle anderen, met wie ze in aanraking kwam, vergeleek. Maar haar hart had daarbij niet meer gesproken. En nu, de laatste weken, 't was toch duidelijk dat hij weer toenadering zocht. Eerst op haar verjaardag die mand rozen, waarmee hij ook vroeger haar soms verraste. Er was wel geen kaartje bij geweest, alleen een vers in schrijfmachineletter. Maar dat vers leek zooveel op die andere, die ze bewaard had, dat ze niet twijfelde, of het was van hem geweest. Waarom zou hij, met zijn drukke praktijk, dit gedaan hebben, als hij er geen bedoeling mee had gehad? Zijn bezoek was een bevestiging van haar vermoeden. En terwijl ze zoo rustig bij elkaar hadden gezeten had ze zoo'n sympathie gevoeld voor den eenzamen man, die zijn gevoelvol hart altijd onder zijn scherp-geestige woorden te verbergen zocht. Ze had gevoeld, dat er een groote leegte in zijn leven was. En ze wist dien avond opeens duidelijk, dat zij zijn leven mooier en rijker kon maken. Ze had het hem gemakkelijk gemaakt te bekennen, dat de rozen en het vers van hem waren, maar hij had het niet gedaan. Toch geloofde ze zeker, dat hij nog vertrouwelijker zou zijn geworden, als hij gebleven was. Wat speet het haar, dat juist Schuurman was gekomen, wiens naam den laatsten tijd zoo dikwijls met den haren genoemd was, zonder dat zij er toch reden toe gegeven had. Herman had dit praatje ook gekend, want ineens was er een verandering over hem gekomen. Ze zou hem zoo graag gezegd hebben, dat ze naar hem verlangde, ja — ze bekende het zichzelf — hem liefhad. Maar zij kon toch niet de eerste zijn. Zij kon niets doen dan wachten, ook toen de dagen weken werden en Herman niet terugkwam.

't Is in een groote stad niet moeilijk iemand, dien men niet ontmoeten wil, uit den weg te blijven. 't Was dan ook Wassink in de volgende twee maanden gelukt, Jetty niet weer te zien. En hij zou nog langer geslaagd zijn, als het op een avond niet noodzakelijk was geweest haar vader een bezoek te brengen voor een zaak, die hij in behandeling had en die geen uitstel kon lijden. Wassink vond het vervelend, dat dit hem eigenlijk overvallen had en hij zelfs geen gelegenheid had gehad per telefoon te informeeren, of meneer Van Manen thuis was. Hij moest het wagen.

Zoo gebeurde het, dat hij op een avond weer aanschelde aan de deftige patriciërswoning en zijn kaartje aan den huisknecht afgaf, nu niet in de hoop Jetty te ontmoeten, maar juist, dat hij bij haar vader zou toegelaten worden, onopgemerkt door haar. 't Was een nieuwe huisknecht, dat viel mee. De andere had hem zeker als oud vriend der familie in den salon willen laten. Nu verwachtte hij dadelijk naar de studeerkamer gebracht te worden.

Maar het zou anders gaan dan hij gehoopt had. Want in plaats van den afgemeten stap van den bediende, hoorde hij het ruischen van een vrouwenkleed en zag hij Jetty de trap afkomen.

„Pa is niet thuis, Herman, maar we wachten hem binnen een uur. Wil je niet binnen komen?"

Wat moest hij zich goed houden nu weer niet onder haar betoovering te komen. Maar was hij dan geen sterke, wilskrachtige man en zou hij zich in de war laten brengen door een meisje? Neen, 't moest vroeg of laat zoover komen, dat hij haar zonder aandoening zou kunnen zien en hooren; iedere strijd zou hem dichter brengen bij de overwinning.

En dus volgde hij haar weer in den salon, waar hij eenige maanden geleden zich zoo gelukkig en tegelijk zoo ellendig had gevoeld.

Het gesprek wilde niet vlotten. Jetty was zenuwachtig. Ze had naar deze ontmoeting verlangd en hoopte dat er nu eenige klaarheid in hun verhouding zou komen. Ze zocht naar een gelegenheid om dat uit te lokken. Maar 't scheen, dat die niet komen zou. Herman liet zich niet gaan, zooals den laatsten keer. Hij *wilde* niet in zijn hart laten lezen, nu zij toch voor hem verloren was en daarom sprak hij, zooals hij met een vreemde zou hebben gedaan: hoffelijk en geestig soms, maar toch zóó, dat er geen sfeer van hartelijkheid tusschen hen kwam.

Jetty kon het niet langer uithouden.

„Zal ik iets zingen? 'k Heb pas een oud liedje gevonden, dat me door de aardige melodie trof. Je kent het misschien wel."

Herman betuigde zijn ingenomenheid met dit plan. Dat was dan toch beter dan zoo stijf tegenover elkaar te zitten. 't Zou toch niet meer lang duren, of haar vader kwam thuis.

Maar terwijl ze voor de piano zat en hij luisterde naar het oude lied, voelde hij, dat alle dwang, dien hij zich die weken had aangedaan, verdwijnen ging.

Was het de stem of was het 't lied? Hoe kwam het, dat hij ineens herinnerd werd aan den tijd, dat zijn moeder zoo gaarne zong; dat hij zichzelf daar zag, thuis bij zijn ouders, broers en zusters en hij zich week voelde worden bij al die herinneringen uit zijn zonnige jeugd?

Toen het lied uit was, stond hij op. Hij dankte haar voor het vers, maar wilde nu toch niet langer blijven. Want hij bemerkte dat hij zijn gevoel niet lang meer meester zou zijn. Met een poging om zich over zijn leed heen te zetten, vroeg hij schertsend, of hij als herinnering een van de drie rozen mocht hebben, die in een vaasje op de tafel stonden.

Jetty keek hem vragend aan. Zou nu het oogenblik gekomen zijn, dacht ze. „Ze zijn bijna verwelkt, maar wil je er een hebben, dan mag je er een. 't Zijn de laatste van de mand, die ik op mijn verjaardag heb gekregen. Er was een vers bij, geen kaartje. Zou je me even willen helpen raden, van wien die rozen gekomen kunnen zijn? Jij als dichter zult het bij het lezen van het vers wel ontdekken. 'k Haal het gauw."

Ze wipte de kamer uit. Nu kwam het er voor hem op aan zijn rol tot het laatst kranig vol te houden.

Toen ze, teruggekomen met blozende wangen en versnelde ademhaling, hem het papier gaf, zag hij, dat haar hand beefde. Zou ze iets vermoeden? Neen, daarvoor zag ze er te gelukkig uit.

„Wil je het hardop lezen," zei ze, terwijl ze weer zitten ging.

„Ik kan het hier niet goed zien," zei hij, zijn gezicht zoo wendende, dat het aan haar blikken onttrokken was. Zou hij het nu zeggen? Wat een vreeselijke verzoeking. Hij kende haar nu zooveel beter en wist, dat ze Schuurman alleen kon liefhebben, als ze hem idealiseerde — als ze in hem veel, veel meer zag dan hij werkelijk bezat. Zou hij haar in dien waan laten? Hij had nu maar één woord te spreken, de waarheid, en haar afgod zou in stukken aan haar voeten vallen. Maar hoe groot zouden haar smart en vernedering dan zijn! En had hij niet zijn woord gegeven te zullen zwijgen! Had *haar* geluk niet de meeste waarde voor hem?

„Nu, Herman, ik luister."

„Pardon, ik las het even zachtjes. Nu dan," en hij las met groote zelfbeheersching zijn vers zoo goed als hij kon, zóó, dat ieder woord tot zijn recht kwam. Het was geschied. „'k Denk, dat ik het raadsel wel kan oplossen," zei hij toen langzaam met een ernst, veel grooter dan hier toch noodig was. „Het is van . . . Schuurman."

Ze sprong overeind. En hij zag, dat het lieve gezicht heel bleek werd.

„'k Geloof, dat je jezelf vergeet," zei ze waardig, maar met klanklooze stem. „Wil je je nader verklaren. Denk je dat het de daad van een vriend is. . . denk je, dat het — ja, ik moet het zeggen —, dat het de daad van een welopgevoed man is, hier in mijn eigen huis mijn vertrouwen te beloonen door me te beleedigen. Als iemand gewaagd had van jou zulke lasterpraat te vertellen, 'k zou het met verontwaardiging hebben tegengesproken. Maar jij, die voorgeeft mijn vriend te zijn, jij gelooft er aan — en komt hier en werpt me het in 't gelaat," zei ze, met een snik. „Het is onhartelijk, het is wreed."

„Lieve hemel!" stamelde hij onthutst. „Je bedoelt toch

EEN MONUMENT VOOR JOZEF ISRAËLS.

Te Groningen zal binnenkort een monument verrijzen voor den overleden schilder Jozef Israëls. De uitvoering van het gedenkteeken is opgedragen aan den Beeldhouwer Abraham Hesselink, die evenals de groote schilder, in Groningen is geboren. Onze foto geeft het monument, dat voorstelt de groep van Israëls' bekende schilderij: „Langs het graf," terwijl de beeldhouwer er aan werkt.